

כָּבֶר שָׁנָה

טקס לציון שנה לאסון שבעה באוקטובר

בחלוף פרק זמן של שנה תמימה, ובעודנו בתוך ההתרחשות, אנו מציעות לעצור ולייחד זמן להתכנסות טקסית. לקחת הפוגה משגרת היומיום. ליצור מרחב מוגן, מקום לכאב ולאובדן, כדי להרגיש ולהיות יחד בתוך האבל והזיכרון, הגבורה והתקווה.

הטקס הוא הזמנה לעבור את התהליך השלם שיקרה בתוך הכיתות. נעבור דרך השכול והאובדן. דרך ההפקרה והכישלון ומימנה נצא לתקווה ותקומה. ניתן לקיים את הטקס בקבוצה, במסגרת תכנית חינוכית, בקהילה או בחיק המשפחה. ככל שכמות המשתתפים קטנה ניתן לתת יותר מקום למשתתפי הטקס לשתף מתוך החוויות שלהם ומתוך היכרות עם סיפורי חיים מה-7.10. לא חייבים. ות לעשות את המהלך כולו, מומלץ לצרף נגן. ית ולשיר מעט יחד. שנה תמימה, מאז שְׁהוּמָמְנוּ בכאב מפלח. הטקס הוא מרחב מוגן הַמְבַּקֵּה את החיים שהיו, ואינם עוד יחד עם העוצמה והתקווה. צוות המדרשה באורנים – החלוץ

שיר פתיחה:

הליכה לקיסריה | חנה סנש, דוד זהבי
אלי, אלי, שלא יגמר לעולם
החול והים,
רְשָׁרוֹשׁ שֶׁל הַמַּיִם,
בְּרֵק הַשָּׁמַיִם,
תְּפִלַּת הָאָדָם.

דברי פתיחה - מנחה

הטקס הזה הוא הזמנה לציון יחד נקודה בזמן, לעשות מקום לכאב ולְאָבֵל יחד. נתייחד עם הבתים והקהילות שנפגעו, וניתן מקום גם לרעד שנמצא בלבבות של כולנו.

על הדבש ועל העוקץ | נעמי שמר

על הדבש ועל העוקץ,
על המר והמתוק,
על בתנו התינתק
שָמַר אֵלַי הַטוֹב.
על האש המבערת,
על המים הזכים,
על האיש השב הביתה
מן המרחקים.

על כל אלה, על כל אלה,
שָמַר נָא לִי אֵלַי הַטוֹב.
על הדבש ועל העוקץ,
על המר והמתוק.
אֵל נָא תַעֲקֹר נְטוּעַ,
אֵל תִּשְׁכַּח אֶת הַתְּקוּהָ
הַשִּׁיבֵנִי וְאִשׁוּבָה
אֵל הָאָרֶץ הַטוֹבָה.

שָמַר אֵלַי עַל זֶה הַבַּיִת,
עַל הַגֶּן, עַל הַחוּמָה,
מִיָּגוֹן, מִפֶּחַד פֶּתַע
וּמִמְלַחְמָה.
שָמַר עַל הַמַּעַט שְׂיֵשׁ לִי,
עַל הָאוֹר וְעַל הַטֶּף
עַל הַפְּרִי שֶׁלֹא הִבְשִׁיל עוֹד
וְשִׁנְאָסֶף.
עַל כָּל אֵלֵה...

מִרְשָׁרֵשׁ אֵילָן בְּרוּחַ,
מִרְחוֹק נוֹשֵׁר בּוֹכֵב,
מִשְׁאָלוֹת לְבִי בַחֲשׂוֹף
נִרְשָׁמוֹת עֵכָשׁוּ.
אָנָּה, שָמַר לִי עַל כָּל אֵלֵה
וְעַל אֲהוּבֵי נַפְשִׁי,
עַל הַשֶּׁקֶט, עַל הַבְּכִי
וְעַל זֶה הַשִּׁיר.
עַל כָּל אֵלֵה...

האמנם | לאה גולדברג

הָאִמְנָם עוֹד יִבּוֹאוּ יָמִים בְּסִלְיָהָ וּבְחֶסֶד,
וְתִלְכִי בַשָּׂדֶה, וְתִלְכִי בּוֹ בְּהֶלֶךְ הַתָּם,
וּמְחַשׂוֹף כִּי-רִגְלֶךָ יִלְטֹף בְּעַלְי הָאֶסְפָּסֶת,
אוֹ שְׁלִפֵי-שִׁבְלִים יִדְקְרוּךְ וְתִמְתַּק דְּקִירָתָם.

אוֹ מָטָר יִשְׁיֵגְךָ בַעֲדַת טְפוֹתָיו הַדּוֹפְקֶת
עַל כְּתִפֶיךָ, חֲזָר, צִנְאֵרָךְ, וְרֵאשֶׁךָ רַעְנָן.
וְתִלְכִי בַשָּׂדֶה הַרְטֹב וְיִרְחַב בְּךָ הַשֶּׁקֶט
כְּאוֹר בְּשׁוּלֵי הָעָנָן.

וְנִשְׁמַתְּ אֶת רִיחוֹ שֶׁל הַתְּלֵם נֶשֶׁם וְרִגַע,
וְרֵאִיתְּ אֶת הַשֶּׁמֶשׁ בְּרֵאִי-הַשְּׁלוּלִית הַזֶּהָב,
וּפְשׁוּטִים הַדְּבָרִים וְחַיִּים, וְתִמְתֵּר בָּם לְנֶגַע,
וְתִמְתֵּר, וְתִמְתֵּר לְאֵהָב.

אֶת תִּלְכִי בַשָּׂדֶה. לְבַדְךָ. לֹא נִצְרַבְתְּ בְּלֵהֵט
הַשְּׂרָפוֹת, בְּדַרְכִים שֶׁסְמְרוּ מֵאִמָּה וּמִדָּם.
וּבִישׁוּר-לֵבָב שׁוֹב תִּהְיִי עֵקֶה וְנִכְנַעַת
כְּאֶחָד הַדְּשָׁאִים, כְּאֶחָד הָאֲדָם.

את תלכי לבדך בשדה...

נחמה | רחל שפירא, נורית הירש

וְלִכְאוּרָה עֶסְקֵנוּ בְּשִׁלְנוּ
רַק בְּשִׁלְנוּ
בְּלִי לְבִקֵּשׁ גְּדוּלוֹת וּנְצוּרוֹת.
שְׁלוּהַ מִפְּרֵת
וּכְבֵּר אַחֲרֵת
וְאִין טַעַם לְכִסּוֹת
כִּי בַפֶּתַח נִכְנָסוֹת -
הַתְּמּוּרוֹת.

מִי שֶׁצִּמָּא לְכָל מַחֲוָה שֶׁל חֶסֶד,
אֲזָנוּ תּוֹפְקֶת -
אִיךָ הַקְּרִיאוֹת חוֹצוֹת אֶת הָרְחוֹב
שׁוֹאֵל עֲדִין
שׁוֹאֵל מֵאִין
כֵּן, מֵאִין כּוֹחוֹת לְשֵׁאֵב.

זֶה בָּזוּ נְבִיט
וְנִתְמָה שְׁבִית
אִם רְאִינוּ נְכוּנָה
לְפַעֲמִים אֲנִי
לְפַעֲמִים אֲתָה
כִּי זְקוּקִים לְנַחְמָה.

מִי שֶׁחָוָה אֶת בְּעֵרַת הַקִּיץ,
לְבוֹ לְבִית
וּפְנֵי הַנוֹף רְאִי לְחֻדוֹתָיו.
אֶת מִי יִשְׁבִיעַ
אֶת מִי יִרְגִיעַ
וְעַל מָה יִתְפַּלֵּל עַד הַסֵּתוּ.

זֶה בָּזוּ נְבִיט...

קריאה:

כל זה קרה ביום אחד באוקטובר, יום עצוב כל כך. בתוך פחות מעשרים ארבע שעות מדינת ישראל השתנתה ללא הכר. [...] ההיסטוריה דפקה בדלת. מאז השואה לא נרצחו כל כך הרבה יהודים ביום אחד. הארץ התמלאה בהורים ואחים שבולים, באלמנות ויתומים. הרשתות החברתיות התמלאו בפוסטים של אנשים שחיפשו את יקיריהם, מאות אלפי אזרחים מיישובי העוטף ומגבול הצפון נמלטו מבתיהם והפכו פליטים. מתוך אותה קטסטרופה היסטורית איומה שעמדה לבלותנו קמו ועלו לנו גיבורים [...] בתוך האפלה המרה הזו בקעו אלומות של אור. אינספור, אינספור גיבורות וגיבורים שעטו אל לב התופת, סיכנו חייהם ולעיתים אף הקריבו את נפשם למען אחיהם, למען עתיד ילדיהם, למען הסיפור ששמו מדינת ישראל. (מתוך ההקדמה של הספר "יום אחד באוקטובר: ארבעים גיבורים ארבעים סיפורים", מאת יאיר אגמון ואוריה מבורך)

1. אבל, שכול וגבורה
קריאה:

תני לצער את כל המרחב וההגנה הנחוצים להם בתוכך, משום שאם כל אחד ישא את היגון שלו בכנות ובאומץ, הצער שכעת ממלא את העולם - ישכך. אבל אם אין לצער מרחב מוגן... אין מילים שידעו לתאר את גודל הכאב. ואולי רק השירה תתן לדמעות לזלוג מעומק השבר, אל הים הגדול. (אתי הילסום)

מנחה:

ניקח דקת דומיה להתייחד ולזכור את החיים של האנשים שנפגעו, היו, ומסרו את נפשם ביום הכואב הזה.

דקת דומייה

מנחה:

מוזמנים. ות להדליק נר זיכרון עבור מי שנפגעו, נרצחו ואינם איתנו היום - מוזמנים לומר שם של אדם, ישוב או קהילה שאני מתגעגעת אליהם. עכשיו.

* אם יש אנשים ונשים שנפלו ב-7.10 שקשורים לקהילה - כאן זה הזמן להזכיר אותם.

* אפשר להדליק נר אחד סימלי או להזמין את כל מי שרוצה להדליק נר.

הדלקת נר זכרון, נר נשמה - רגע של געגוע

מנחה

לכבוד כל אלה שעמדו לפני, נאמר יחד קדיש.

אם למישהו יש קרוב שנפגע ב-7.10 או במהלך המלחמה זו הזמנה לבקש ממנו להקריא את הקדיש שמתאים לכם.

קדיש - פרידה

נבחר קדיש שמדבר אלינו

קדיש ישובי עוטף עזה | הרב גלעד קריב

יתגדל זכרם של הרוגי קבוצי עוטף עזה וכל נרצחי המערכה הנוראה בערים, ביישובים ובמוזשבים, וזכרם של נופלי צה"ל, המשטרה וכוחות הבטחון.

ויתקדש צו החברות, הערבות ההדדית, חיי הקהילה, אהבת הארץ, והדבקות בערכי היסוד של הציונות ובערכי השיוון, החרות והשלום.

קדיש מסורתי

יתגדל ויתקדש שמייה רבא. בעלמא די ברא, כרעותה.

וּמְלִיךְ מְלֻכּוּתָהּ, וְיִצְמַח פְּרֻקְנָהּ, וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ.

בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל-בֵּית יִשְׂרָאֵל,

בְּעִגְלָא וּבְזַמְן קָרִיב, וְאַמְרוּ אָמֵן.

יְהֵא שְׁמִייה רַבָּא מְבָרַךְ, לְעָלְמָא לְעָלְמֵי עָלְמַיָּא

וְיִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרַומֵם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה

וְיִתְהַלֵּל שְׁמֵיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

לְעָלְמָא מִן-כָּל-בְּרַכְתָּא, שִׁירְתָּא, תְּשַׁבְּחָתָא וְנִחְמָתָא

דְּאַמְרֵיךָ בְּעָלְמָא, וְאַמְרוּ אָמֵן.

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל

וְאַמְרוּ אָמֵן.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו, הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ,

וְעַל כָּל-עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, וְאַמְרוּ אָמֵן.

קדיש חילוני | שלום סמיד

יתגדל שם האדם, יתעלה פעל-חיינו

ויתקדש בזכרוננו

על צרור מעלליו בימי חלדו

ועל המעש שלא הספיק להשלימו,

על החלומות שנטוו - ונמוגו,

על סגולות-יקר

ואף על חולשות-אנוש

שנגוזו: מבעד לדוק הערפילי של הזמן.

יפקד זכר האדם,

הד-חיינו כזהר הרקיע בלבנו

ושמו לפני שמש ינון.

כי מותר האדם הוא הזכרון,

לא בחשך שמו יבסה.

המשך-החיים

יצמיח פורקן לכאבנו,

וננצור את כל פרחי-חיינו לימים רבים.

יתגדל שם האדם וישתבח בזכרוננו.

מנחה:

בין זעקה של כאב והלם, לתפילה ואמונה שישונו לחיק ביתם, נקריא תפילה להשבת החטופים, למען כוחות הביטחון, למען הפצועים ולמען והמפונים מביתם :

נישא תפילה שכל החטופים והחטופות יחזרו הביתה במהרה, בשלום, ברפואת הגוף והנפש, שהמשפחות יחבקו אותם. בקרוב ובאהבה.

נישא תפילה להחלמת הפצועים והפצועות, בתקווה למרפא ומזור לכאב הנורא.

נישא תפילה שכל החיילים, החיילות וכוחות הביטחון ישובו בריאים ושלמים.

נישא תפילה לשובם המהיר והבטוח הביתה של כל המפונים והמפונות

נישא תפילה לשלום ולרפואת כל השבור, הכואב, הדואג והעצוב.

מי ייתן יבוא שלום עלינו. ונאמר, **אמן**

שירה (בחירת שיר אחד מתוך שלושה):

תמיד יחכו לך | לאה שבת

הו ילד עבר זמן
נסעת לחפש רחוק מכאן
ואני מחכה לך

הו ילד שלי בעולם
צפור אדם כמו כלם
מחפש את האפק

כל מטוס שטס בשמים
כל כוכב מאיר בעינים
מזכיר לי אותך
נחליאלי לפני הגשם
צרצרים בשעות הערב
תמיד יחכו לך

הו ילד כששקט
אני יושבת במרפסת לנגן
מנגינות געגוע

הו ילד תשתדל
להגיע לכאן מהר
ככה אני מבקשת בשקט

כל מטוס שטס בשמים...

הביתה | אהוד מנור, יאיר קלינגר

עוד שנה חלפה, עוד שנה טרופה,
עשבים שוטים עלו בשביל ובגן.
רוח נאנח את התריס פתח
ומכה בקיר הישן, כמו קורא:

הביתה, הביתה, באה עת לחזור,
מן ההרים משדות זרים.
היום דועך ואין סימן.

הביתה, הביתה טרם רדת אור.
לילות קרים, לילות מרים,
קרבים עכשו לכאן.

עד עלות השחר מתפללת לשלומך,
שביתה באזקי פחדים אני שומעת צעדים.
הביתה, הביתה, כי עוד לא נתן
כל מה שהבטח לנו מזמן.

(גירסה מורחבת)

השנים חולפות, השנים קוטפות,
ואנחנו לא מצאנו עוד מנוחה.
דור הולך ובא, הלחי רטבה,
ובוכה דמעה מלוחה כמו קוראת:

הביתה, הביתה באה עת לחזור
מסוף דרכים מריב אחים
אל תוף אותו מקום בלב.
הביתה, הביתה, טרם רדת אור
אל חלומות ללא חומות
אל לילה בלי באב

עד עלות השחר מתפללת לשלומך
שמרי שמרי ארצי שלי
שברי חלום ישראל.
הביתה, הביתה כי עוד לא נתן
כל מה שהבטח לנו מזמן...

תהילים, פרק קכא

שיר למעלות:

אשא עיני אל ההרים
מאין יבא עזרי:

עזרי מעם ה'

עשה שמים וארץ:

אל יתן למוט רגלך

אל ינום שמרך:

הנה לא ינום ולא יישן

שומר ישראל:

ה' שמרך ה' צלף על יד ימינה:

יומם השמש לא יכבה

וירח בלילה:

ה' ישמך מכל רע

ישמר את נפשך:

ה' ישמר צאתך ובואך

מעתה ועד עולם:

2. זעקה ומחדל

קריאה:

את ממד הזמן בשבי קשה להסביר וממילא קשה להבין. כל דקה וכל שעה נמתחות לנצח וריק. לזמן אין משמעות או תחושה. ידענו מתי בוקר ומתי לילה כי עקבנו אחרי קריאות המואזין, אבל אין לזה טעם.

המשמעות של חלקי היום אבדה בתוך חוסר הוודאות והאימה התמידית שליוותה כל נשימה. כן, יש את היום, אבל האם יהיה מחר? הרי אין לדעת מה יקרה בעוד שנייה. (גבריאלה ליימברג מירושלים, נחטפה מבית אחותה בניר עוז ושוחררה אחרי 53 ימים)

קריאה:

הותר לפרסום | דעאל רודריגז גארסיה

הִתֵּר לְפָרְסוּם
כִּי לִבְנוֹ נִשְׁבֵּר.
וּבְמִסְתָּרִים
בְּחֻדְרֵי רִיקִים
רְבֹבוֹת יִרְבוֹת
נִחְנָקוֹת בְּלִי קוֹל.
הִתֵּר לְפָרְסוּם
כִּי דָמְנוּ הִתֵּר.
וּנְבָזְנוּ בְּאֶפְלָה
מִן הַיָּקָר מִכָּל יָקָר.
כָּבֵר הִתֵּר לְפָרְסוּם
כִּי זִיווּ הַקְּסוּם הַמְּבַהֵיק
מִפְּנֵי זֶה שֶׁאֶהְבְּנוּ, כָּבֵה.
אֲבָל תַּחַת אוֹתָהּ אֲדַמָּה
כָּבֵר מִנְּךָ צֶמַח עֵקֶשׁן
מִשְׁרִישׁ עַד אֵין קֶץ
וְנִלְפֶת אֶהְבֵּה.

קריאה:

הימים ימים של שבר מתמשך. כבר לא שומעים את המפץ הגדול, אלא את רסיסי הלב המתפורר נופלים כמעט חרישית אל רצפת נפשנו.... נותר לנו רק דבר אחד שאינו נותן לנו להיכנע – והוא הערכים שלנו. על כוחם של הערכים לשנות מציאות אני רוצה לדבר, וליתר דיוק, על כך שהערכים שלנו הם התוויות לפעולה שתהפוך את העולם לראוי יותר.

...תפיסת הערכים כתכנית פעולה מחלצת מן השבר דרך קריאתה לצאת למלאכת התיקון. מול לחישותיו של דחף המוות המפתה אל החידלון והייאוש, מתייצבים הערכים כצו 8 פנימי שמשגר אותנו לפעול כסוכני הטוב בעולמנו. הערכים שלנו, האידיאלים שלנו, הם ציווי פנימי שאין אפשרות להתפשר עליו. אולי זה קידוש השם החילוני – השם שאנחנו נותנים לחיים ראויים – ראיית האחר, אחריות, אמת, הימנעות מאלימות מיותרת, הבחנה בין טוב לרע, צניעות וספק כהגנות מפני יוהרה ועיוורון, הכרה באשמה וחתירה לתיקון – אלה ועוד אינם בגדר אפשרויות. הם בגדר שמות מקודשים שעבורם נלחמים בכל הכוח, זועקים אותם ברחובות, מלמדים אותם, כותבים עליהם, מפגינים ונואמים וצועדים בתהלוכות וכותבים פוסטים ומדברים עם כל אדם.
(מירב רוט)

שרים:

זה בסדר | בניה ברבי

זה בסדר לא להיות בסדר
זה בסדר לשיר בשבואב
זה בסדר לבנות כל בקר
ולמרות הכל בסוף לקום
זה בסדר לא להיות נורמלי
זה בסדר לא לומר מלה
זה בסדר לרקד עד הבקר
בחשך מלא תקווה
הכי קל להסתיר פנים
לשמר בבטן עוד אלפי שנים
הראש שלי צורח מבפנים
להתפלל על רגעים קטנים
הכל רגיל אנחנו משתנים
רק ללב שלי שמרתי אמונים
הכי רוצה להיות ביחד
אף פעם לא להיות לבד
הכי רוצה לשיר חזק
להחזיק לך את היד
הכי רוצה להיות בלי פחד
זה בסדר לצחק סתם ככה
זה בסדר לחבק קרוב
זה בסדר לאהב

הכי רוצה לחבק קרוב
זה בסדר לאהב
הכי רוצה לחבק קרוב
זה בסדר לאהב
זה בסדר להתאפר להתלבש יפה
זה בסדר לאבד כוון
החיים הולכים קדימה
אז מי אני שלא אמשיך
זה בסדר לא למצא את התשובה
זה בסדר להתפלל לאמונה
זה בסדר לשאל אלף שאלות
אם להיות או לא להיות
הכי קל להסתיר פנים
לשמר בבטן עוד אלפי שנים
הראש שלי צורח מבפנים
הכי רוצה להיות ביחד
אף פעם לא להיות לבד

הכי רוצה לשיר חזק
להחזיק לך את היד
הכי רוצה להיות בלי פחד
זה בסדר לצחק סתם ככה
הכי רוצה לחבק קרוב
זה בסדר לאהב
הכי רוצה להיות ביחד
אף פעם לא להיות לבד
הכי רוצה לשיר חזק
להחזיק לך את היד
הכי רוצה להיות בלי פחד
זה בסדר לצחק סתם ככה
הכי רוצה לחבק קרוב
זה בסדר לאהב
הכי רוצה לחבק קרוב
זה בסדר לאהב

3. תקומה

קריאה:

...אנחנו, העדים של המציאות הזו, מספרי הסיפורים שלה – אנחנו שומרי הזיכרון. אנחנו אלה שנחבר את חלקי הפאזל הזה. האופן שבו נעצב את העלילה ונשמר את הסיפור בתוכנו, הוא שיכריע אם נוכל להיוולד מחדש כאומה, אומה חזקה יותר, בטוחה יותר וסולידרית יותר. לא כזו שמושגת על אימה, אלא על חוסן. באשליה שבה היינו, שכחנו שאנו שותפים ל"ברית גורל"¹. ודאי שלא היינו בשלים לחשוב על ייעוד משותף. אחרי כ"ב בתשרי, 7 באוקטובר, שני הפרמטרים הללו לא יוכלו עוד להיזנח.

[...]

חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא מבארי. מכפר עזה. משדרות. מאופקים. לזכור ולא לשכוח עד ליום אחרון. לא כדי להזין את הפחד – להפך, כדי לכונן את התקווה. עוד יישבו זקנים וזקנות במדשאות בארי, ורחובות העיר שדרות ימלאו ילדים וילדות משחקים. הבתים השרופים ייצבעו מחדש, הנירים ייחרשו והעגבניות ייקטפו. האיום הקיומי יוסר. זוהי לא נבואת נחמה, זוהי תוכנית עבודה. (חן ארצי סרוך - מתוך הטור ב"מוסף לשבת", ידיעות אחרונות, אוקטובר 2023)

מנחה:

נדליק נר המסמל לנו את קדושת החיים, נר באמצעותו נתפלל ונבקש על החיים, על הבית שנפרץ, נר שמחזק את לב חיינו.

משתתף.ת מדליק.ת נר

¹ ברית גורל הוא מונח שטבע הרב סולובייצ'יק במאמרו "קול דודי דופק" בתוך "איש האמונה הבודד", 1965: המונח "גורל" מציין קיום משותף שאינו מבחירה, כורח המלכד את הפרטים לכלל אחד. יחיד הכפוף ומשועבד בעל כרחו למציאות הלאומית-הגורלית.

שירה:

רק בגלל הרוח | מיכה שטרית, לאה שבת

יהיה מה שיהיה אני עוד אשנה
אני אגשים את חלומי
נושאי בשורה רעה מכות או עוד גזרה
לא ישנו את מהותי.

אני את והאל שלצדי עוד ננצח
לא בגלל הכח רק בגלל הרוח
הנושבת בגבי.

רק בגלל הרוח בתוכי, במחי, בנשמת
רק בגלל הרוח בתוכי, בדמי, בנשמת.

את שיש לי להגיד, אני עוד אצרח
אפלו בירח ישמעו
מי שניגיד: "לא כף" אותו לא אשכח
יבוא היום אוכיח צדקתי.

אני את והאל שלצדי...

בימים שיעברו עלינו | אביב בכר, הדס קליינמן וצח דרורי

בימים שיעברו עלינו נדע לשאת יותר
עצבות רכה
והשמים יחכו לנו עד שנבין

ובלילות כרוץ מתוך עצמנו
אל שדות ילדות, בארץ לא שבויה
אתה המים המבקשים משבילים לגדל

אלוהים ודאי מקשיב תמיד ללב
בשהפאב כמו אבן שם
אני כמעט כבר מת מאהבה

השנים יכשילו את רגלינו,
אך לא כפל, כמו אבן נעמד
מול כל סופות החול, השלג והאש
תמיד נדע לזכר שיעבר

אלוהים ודאי מקשיב תמיד ללב
בשהפאב כמו אבן שם
אני כמעט כבר מת מאהבה

4. תקווה

מנחה:

אחרי שנה של ימי לחימה קשים, נייחל שהשקט יחזור לארצנו ולכל האיזור. בכל האיזור אמהות מודאגות, ילדים מפוחדים, אבות מודאגים. בתום שנה יש בנו את החמלה ואת האומץ לבקש: שלום.

שיר סיום (אפשר לבחור אחד):

אני מאמין | ש. טשרניחובסקי, ט. שלונסקי

לו יהי | נעמי שמר

שחקי, שחקי על החלומות,
זו אני החולם שח.
שחקי כי באדם אאמין,
כי עודני מאמין בך.

כי עוד נפשי דרור שואפת
לא מכרתיה לעגל-פז,
כי עוד אאמין גם באדם,
גם ברוחי, רוח עז.

רוחי ישליך כבלי-הבל,
ירוממו: בַּמְתִּי-עַל;
לא ברעב ימות עבד,
דרור – לנפש, פת – לדל.

שחקי כי גם ברעות אאמין,
אאמין, כי עוד אמצא לב,
לב תקותי גם תקותי,
יחוש אשר, יבין פאב.
אאמינה גם בעתיד,
אף אם ירחק זה היום,
אך בוא יבוא – ישאו שלום
אז וברכה לאם מלאם.

בתוך שכונה קטנה מוצלת
בית קט עם גג אדם
כל שנבקש לו יהי.
זה סוף הקיץ סוף הדרור
תן להם לשוב הלום
כל שנבקש לו יהי.
לו יהי, לו יהי...
לו יהי, לו יהי...

ואם פתאום יזרח מאפל
על ראשנו אור פוכב
כל שנבקש לו יהי.
אז תן שלוח ותן גם כוח
לכל אלה שנאהב
כל שנבקש לו יהי.

לו יהי, לו יהי...

עוד יש מפרט לכן באפק
מול ענן שחר כבד
כל שנבקש לו יהי.
ואם בחלונות הערב
אור נרות החג רועד
כל שנבקש לו יהי.
לו יהי, לו יהי
אנא - לו יהי
כל שנבקש לו יהי.

מה קול ענות אני שומע
קול שופר וקול תפים
כל שנבקש לו יהי
לו תשמע בתוך כל אלה
גם תפלה אחת מפי
כל שנבקש לו יהי

לו יהי, לו יהי...

קריאה:

מהי תקווה?

יש בה מְקוֹה: ריכוז משאבי נפש סותרים תהיות ותשוקות מתרכזים פנימה, כמו מְקוֹה. מְקוֹה הַמְקוֹהָה. אך במילה 'תקווה' מסתרות האותיות קו"ף ו - ו"ו שהן 'קו'. כלומר דרך. יש בתקווה פריצת מעגלים ללא מוצא. יש בה סלילת דרך. היא מתמודדת עם תהומות. התקווה היא התעוררות שאינה מכבה את החלום. היא איננה חלום שלא יודע להפוך לדרך מציאותית. יש בתקווה משהו תמוה כרופא המטפל בנוטים למות ובמייילד המאמין שהעובר יהיה אדם. יש בתקווה כל שלבי האבל. היא גם יודעת להכחיש גם לכעוס אך גם להאמין בדרך המתעצבת על ידי זיכרון כואב להביא מרפא וחיים.

[...] יש בתקווה חלומות של איילות שגם בחושך יודעות לחלום. ולצפות לאיילת השחר [...].
נאמץ את התקווה.

(מוקי צור, מתוך: דברים שנשא בקהילת קיבוץ עין גב)

שירה:

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו,
הוּא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ. וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל (ועל כל יושבי תבל)
וְאִמְרוּ אָמֵן

שרים:

התקווה | נפתלי הרץ אימבר
כָּל עוֹד בְּלִבְבֵי פְּנִימָה
נִפְּשׁ יְהוּדֵי הוֹמְיָה
וּלְפָאֲתֵי מִזְרַח קְדִימָה
עֵין לְצִיּוֹן צוֹפִיָה

עוֹד לֹא אֲבַדָּה תְּקוּתָנוּ.
הַתְּקוּהָ בֵּת שְׁנוֹת אֲלֵפִים
לְהִיּוֹת עִם חֶפְשֵׁי בְּאַרְצָנוּ.
אֶרֶץ צִיּוֹן וִירוּשָׁלַיִם.